

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE VISIONARY LEADERSHIP OF EDUCATIONAL
ADMINISTRATOR AND THE PERFORMANCE COMPETENCY OF TEACHERS
IN SCHOOLS THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

นิษฐาชีนี พะลัง^{1*} และ อุไร สุทธิรัมย์²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Nitthachinee Bhalang^{*} and Urai Suttiyam

Education Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University , Bangkok, Thailand

*E-mail: nuncotton@gmail.com

Received: 06-11-2024

Revised: 08-02-2025

Accepted: 21-03-2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา และ 3) หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของโคเฮน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 293 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

สถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษา สมรรถนะการปฏิบัติงานของครู

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the visionary leadership of school administrators, 2) to study the performance competency of teachers in schools, and 3) to find the relationship between visionary leadership of school administrators and performance competency of teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The sample group used in the research consisted of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 in the 2024 academic year. The sample size was determined using Cohen's ready-made table, resulting in a sample of 293 people. Stratified random sampling and simple random sampling methods were used according to the proportion of school sizes. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.986. The statistics used for data analysis were percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and Pearson's correlation coefficient.

The research results found that: 1) The visionary leadership of school administrators was at a high level overall and in each aspect. 2) The performance competency of teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 was at a high level overall and in each aspect. 3) The visionary leadership of school administrators and the performance competency of teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 had a positive relationship at a high level, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Visionary Leadership, School Administrators, Competency Teacher Performance

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับ บุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแส การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21

ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาศักยภาพ และ ชีตความสามารถของประชากรในชาติ เพื่อนำไปสู่ การแข่งขันในเวทีโลก Sreesukkom (2021) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้าน การศึกษา ในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด

กระทรวงศึกษาธิการ โดย Office of the Education Council Ministry of Education (2017) ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ฉบับนี้ขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ และการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน และการที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น ต้องพัฒนาที่การศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการเมือง เศรษฐกิจและสังคม Bunyarak & Ruyanyong (2021) ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งประเด็นหลักสำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มาตรา 52 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการ กำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มี ความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง การบริหารการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากที่สุดโดยในยุคการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาและครู จะต้องเป็น “มืออาชีพ” ต้องมีความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพและมีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้การศึกษาบรรลุความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา

เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นพฤติกรรม การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมองภาพความสำเร็จของโรงเรียนที่ดำเนินการ บริหาร จัดการแล้วบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพการณ์ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และการเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการกำหนด ทิศทางและเป้าหมายเพื่อ สร้างอนาคตผ่านวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงาน เพราะการบริหารงานในปัจจุบันเป็นการบริหารท่ามกลางสภาวะที่มีกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารต้องพร้อมเปลี่ยนแปลงจาก สิ่งที่เป็นอยู่เดิม พร้อมรับฟังและพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงาน ของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่สังคมคาดหวัง เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีบทบาทในด้านทางความคิด ในการกำหนดทิศทางและกลไกการขับเคลื่อน องค์กร นอกจากภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษายัง เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ เกิดการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ดังที่ Cheangklang (2019) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การสร้างภาวะ ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้น กับครูในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของ

ผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการ ให้เห็นผลทั้งในด้าน
รูปธรรมและนามธรรม เพราะสมรรถนะของครู
จะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน
อันเป็นภารกิจหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา
เมื่อครูเกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อ
คุณภาพของงานได้เป็นอย่างดี และทักษะที่จำเป็น
สำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา
สอดคล้องกับแนวคิดของ Chanlee (2019) พบว่า
การสร้างวิสัยทัศน์ คือพฤติกรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่สามารถปรับหรือกำหนดภาพ
ในอนาคตของสถานศึกษาได้ชัดเจนและสอดคล้อง
กับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา กำหนดเป็น
วิสัยทัศน์ที่สะท้อนถึงทักษะความคิดของผู้บริหาร
สถานศึกษา ผลักดันให้องค์กรมุ่งสู่เป้าหมาย
มีการรวบรวมข้อมูลระดมความคิดจากผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขึ้นมา รวมถึงผู้บริหาร
สถานศึกษาต้องสื่อสารให้บุคลากรมีความเข้าใจ
ในวิสัยทัศน์ได้อย่างถูกต้องชัดเจน จนเกิดการยอมรับ
และให้ความร่วมมือด้วยความสมัครใจนำพา
สถานศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย
จึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
เป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการบริหารงานที่หลากหลาย
ตามบริบทของโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 52 โรงเรียน
มีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 23 โรงเรียน
ขนาดใหญ่จำนวน 21 โรงเรียน ขนาดกลาง
6 โรงเรียน และขนาดเล็ก 2 โรงเรียน และแบ่ง
ออกเป็น 6 สหวิทยาเขต ได้แก่ สหวิทยาเขต

วชิรบุรพา สหวิทยาเขตนวนรินทร์ สหวิทยาเขต
รัชวิภา สหวิทยาเขตภาคินพวัฒน์ สหวิทยาเขต
เบญจวิโรฒ และสหวิทยาเขตนวสิรินครินทร์
ซึ่งเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษา
ผู้บริหาร ครู นักเรียน และ บุคลากรทางการศึกษา
ให้มีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีผู้นำ
เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ชัดเจน มีกลยุทธ์
ในการบริหารจัดการรู้จักการประสานงาน พัฒนาครู
ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานเพื่อสนอง
ความต้องการของชุมชนให้ เป็นไปตาม
ความคาดหวัง อันจะนำพาสถานศึกษาให้มี
ศักยภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำ
เชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะ
ในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2

ทบทวนแนวคิด

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา
Cheangklang (2019) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์

หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการสร้างและสื่อสารภารกิจหลักขององค์กรที่มาจากแรงบันดาลใจ วิสัยทัศน์ ระบบ ค่านิยม ซึ่งวิสัยทัศน์นั้นจะทำให้ผู้นำสามารถนำพาองค์กรไปยังทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะเป็นพลังที่สร้างความหมายและวัตถุประสงค์ของการทำงานในองค์กร เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการสร้างอนาคตขององค์กร ผู้นำต้องสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยมีความเข้าใจรอบรู้ ในค่านิยมและการบริการ รวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างทำให้ผู้ตามเกิดความไว้วางใจ Komolwa & Sonsuee (2021) ได้กล่าวว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลได้และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ผู้นำจะต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรในยุคดิจิทัลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

จากความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่าผู้นำที่มีความสามารถในการนำองค์กรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยเริ่มต้นจากการสื่อสารให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานที่ตรงกันรวมพลังใจเพื่อให้สมาชิกขององค์กรได้แสดงพฤติกรรมที่เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของตนและองค์กร ตลอดจนให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นไปสู่ความคิดสร้างสรรค์อันก่อให้เกิดความคิดใหม่ วิธีการและกระบวนการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ทำให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของครู

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Office of the Basic Education Commission (2017) ได้กำหนดแบบประเมินสมรรถนะครู มีกรอบความคิดมาจากแนวคิดของ McClelland (1973) อธิบายได้ว่า “สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการประกอบ ด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Other characteristics) และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายซึ่งเกิดจากแรงผลักดัน เบื้องลึก (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ที่แตกต่างกันทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่ต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ภาครัฐ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Standard for success) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ ซึ่งได้กำหนดกรอบการประเมินที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการสังเคราะห์ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก (Core Competency) ได้แก่

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนา ประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service mind) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจ ในการให้บริการ และการปรับปรุงระบบบริการ ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้รับบริการ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development) หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้าง องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาท การเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธ์ภาพของ สมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลัก คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้าง ความศรัทธาในวิชาชีพครูเนื่องจากการประเมิน

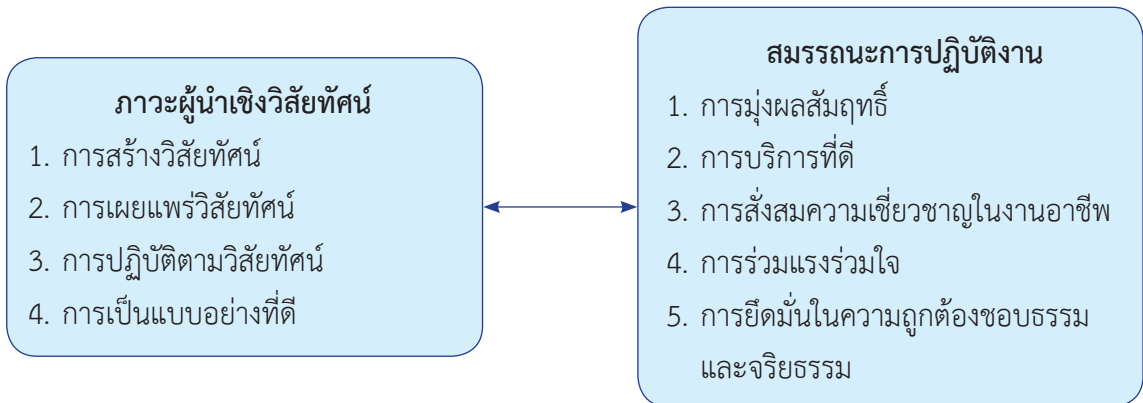
คุณภาพโมการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

สมมติฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิง วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน ในทางบวก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ เชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 4 แบบ ประกอบด้วย 1. การสร้างวิสัยทัศน์ 2. การเผยแพร่ วิสัยทัศน์ 3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 4. การเป็น แบบอย่างที่ดี และสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา มี 5 ด้าน 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2. การบริการที่ดี 3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญ ในงานอาชีพ 4. การร่วมแรงร่วมใจ 5. การยึดมั่น ในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม จากแนวคิด ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปมาใช้เป็นกรอบแนวคิด วิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณมีระเบียบวิธีการวิจัยดังรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 5,534 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 24 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การสร้างวิสัยทัศน์	4.10	0.67	มาก
2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.13	0.72	มาก
3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.19	0.66	มาก
4. การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.12	0.82	มาก
ผลรวม	4.13	0.63	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.66$) รองลงมา คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.72$) ส่วนการสร้างวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.67$)

จากตาราง 2 พบว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการร่วมแรงร่วมใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.56$) รองลงมาคือ การบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.62$) ส่วนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.64$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม

สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.35	0.64	มาก
2. การบริการที่ดี	4.47	0.62	มาก
3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ	4.47	0.56	มาก
4. การร่วมแรงรวมใจ	4.50	0.56	มาก
5. การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม	4.44	0.65	มาก
ผลรวม	4.50	0.66	มาก

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	สมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา					
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y _{tot})
(X ₁)	.817**	.845**	.849**	.842**	.843**	.842**
(X ₂)	.849**	.842**	.884**	.836**	.835**	.834**
(X ₃)	.855**	.864**	.863**	.843**	.886**	.843**
(X ₄)	.932**	.846**	.860**	.826**	.820**	.884**
X _{tot}	.823**	.840**	.868**	.846**	.836**	.843**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับสมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .843^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้ จากผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี ตามลำดับทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ตามความเห็นของครูผู้สอนซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สำเร็จได้อย่างยั่งยืน เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาและการปรับองค์กรตลอดจนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นร่วมกัน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อใช้ในการกำหนด

วิสัยทัศน์สามารถมองปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ท้าทายที่สามารถพัฒนาและแก้ไขได้สร้างบรรยากาศกระตุ้นครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และคตินอกกรอบในการทำงานให้สำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vipooouppraracot (2021) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การมีภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 นั้น ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นอย่างยิ่งมาก ในการที่ผู้นำผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังผู้ตาม นำพาหน่วยงาน องค์กร และทีมงานพัฒนาขีดความสามารถเต็มศักยภาพทั้งระบบ โดยมีองค์ประกอบหลัก คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิต การดำรงอาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยต่อสภาวะโลกและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ นำไปสู่การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร เกิดวัฒนธรรมในการทำงานที่ดีสามารถนำไปพัฒนานตนเอง องค์กร ประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาในขั้นต่อไปในอนาคตได้

2. จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ด้านการร่วมแรง

ร่วมใจ การบริการที่ดี การส่งมอบความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสมรรถนะการปฏิบัติงานครูจะต้องมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือการกำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพในอนาคตของหน่วยงานที่ทุกคนในหน่วยงานมีความปรารถนาร่วมกัน ช่วยกันสร้างภาพอนาคตของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ริเริ่มทดลองสิ่งใหม่ ๆ ของคนในหน่วยงาน และให้การทำงานเป็นไปในทาง หรือกรอบแนวทางที่มุ่งไปสู่จุดเดียวกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และทักษะวิธีคิดเพื่อพัฒนาภูมิปัญญา และศักยภาพของทีมงาน รวมทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ คือ การตระหนักถึงกรอบแนวคิดของตนเอง รูปแบบความคิด ความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจ และการกระทำของตน และพยายามพัฒนารูปแบบความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถที่จะบริหารปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของตน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก .843** อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ

Cheangklang (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะการปฏิบัติงานของครู โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .824$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01

เอกสารอ้างอิง

- Bunyarak, W., & Ruyanyong, W. (2021) Relationship between Strategic Leadership of School Administrators and School Effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office 21. **Sakonkakhon Rajabhat Graduate Studies Journal**, 18(83), 72-83. (In Thai)
- Chanlee, R. (2019). **School administrators' transformational leadership affecting learning organizations under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. (Master of Education Thesis)**. Rumpaiphanee Rajabhat Faculty of Education Program in Educational Administration, Chanthaburi. (In Thai)
- Cheangklang, O. (2019). **Relationship between visionary leadership of school administrators and competency in job performance of teachers under the Primary Educational Service Area Office Buriram Region 3**. Buriram Rajabhat Graduate School, Buriram. (In Thai)
- Komolwa, S., & Sonsee, S. (2021). Digital leadership of school administrators affecting 21st century teacher Competencies under the Secondary Educational Service Area Office 23. **KKU Research Journal Humanities and Social Sciences Graduate Studies**, 9(2), 159-167. (In Thai)
- McClelland, David C. (1973). Testing for competence rather than intelligence. **American Psychologists**. 28(1): 1-14. Office of the Education Council Ministry of Education. (2017). **Administration Approach and School Development Quality Public School**. Bangkok: Pickwarn Graphic.
- Office of the Basic Education Commission. (2017). **Driving Thai secondary education 4.0 for 21st century employment**. Bangkok: Cooperative Printing House. (In Thai)

- Sreesukkom, P.(2021). The influence of transformational leadership on school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office 1. **Sahasan Journal, Faculty of Social Sciences and Humanities**, 21(2), 162-176. (In Thai)
- Vipouppraracot, W. (2021). Area-based education management with participatory administration of basic education school administrators. **Panyapiwat Journal**, 13(3), 320-331. (In Thai).
- Wikanda, J. (2022). **Competencies of school administrators and quality of work life of teachers under the Bangkok Metropolitan Administration, Northern Thon Buri Group. (Master's Thesis, Educational Administration)**. Faculty of Education, Silpakorn University, Bangkok. (In Thai).
-